

peribadi \$50,000,
peribadi bankirjeh.

Kaj pa z drugo delavsko zakonodajo, s predlogom za zava-
(Dalje na 2. strani.)

delavcev pri zaslužku.

narjem, ki so ostali brez vsega | d
n so v nevarnosti lakote. | r

[na dolar]ev.

Vesti s Primorskega

Obmejna kontrola
Iz Italije, maja 1934.—Italijanska obmejna kontrola je bila v zadnjih dneh izredno stroga. Italijanci so v vseh tovarnah in trgovinah, ki so v bližini italijanske meje, postavili stroge kontrole. Vsi, ki so želeli prestopiti mejo, so morali imeti pri sebi dovoljenje italijanskega konzulata. Vsi, ki so bili brez dovoljenja, so bili aretirani in poslani v italijanske taborišče. Vsi, ki so bili aretirani, so bili podvrženi hudim kazenskim ukrepom. Vsi, ki so bili aretirani, so bili podvrženi hudim kazenskim ukrepom.

"s prepevanjem protirežimskih in protidržavnih popevk v javnem lokalnem vzbudil nerazpoloženje do fašizma in italijanske države". Kakor smo informirani je na tej obtožbi le toliko res, da je Gorjup prepeval razne nedolžne slovenske pesmi, kot so "Soča voda", "Ti si Milka moja" in slično. Ostro obsodbo moramo potemtakem tolmačiti kot zlobno teroriziranje vseh, ki se le v najmanjši stvari pokažejo Slovenci, ali pa kot visoko omejenost sosedov, ki smatrajo ljubavno slovensko pesem za protidržavno! Oboje je mogoče!

Spet dve naši posestvi na bobnu
Zagreb, 10. maja 1934.—V Zagrebu ob Soči je poleg večine Furlanov tudi nekaj slovenskih posestnikov, ki morajo prenašati pasje muke in težave, ki jim jih povzročajo državne in fašistične oblasti. Neglede na to, da so ravno ti posestniki najbolj revni vseh zagrejskih, morajo plačevati najvišje in krivično odmerjene davke. Ni čuda, da se njih stanje slabša od dne do dne. Dva izmed njih pa je postavila država na dražbo, ker nista mogla redno plačevati visoko odmerjenih davkov. Bila sta to Viktor Pavletič in Albin Šonc. Oba imata ženo in otroke. Uradno določena cena za njuni posestvi je bila izredno nizka, vendar pa se ni javil noben kupec.

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

Goering v Beogradu.—Pruski ministrski predsednik in eden najkrutejših rabljev nemškega delavskega gibanja, Goering se je te dni oglašil v Beogradu, ko je potoval z letalom v Atene. Goering, to je tisti, ki ga vsa poštena svetovna javnost smatra za organizatorja požiga berlinskega parlamenta. Dne 16. maja se je na svoji poti v Atene ustavil na zemunskem letališču. Spremlja ga še nekaj ministrov in svetnikov. Takoj po prihodu se je odpeljal v Beograd ter obiskal jugoslovanskega zunanjega ministra Jevtiča in nemškega poslanika. Kakor minister Roehm, ki se je mudil pred mesecem v Dubrovniku, je tudi Goering za tisk izpovedal, da mu Jugoslavija ugaja, da goji Nemčija iskrene simpatije za Jugoslavijo in da želi, da ostanejo vezi zmerom prijateljske.

Se en obisk.—Dan poprej kakor Goering pa je prišel v Beograd pariški župan in štirje pariški mestni svetovalci. Pogovori, banketi, izleti v beograjsko okolico itd.

Državniki potujejo.—Jugoslovanski zunanji minister bo odpotoval junija v Pariz, kjer ostane več dni ter bo gost francoske vlade. Imel bo važne razgovore s predsednikom francoske vlade in z zunanjim ministrom. Zunanji minister Francije pa bo vrnil obisk meseca septembra in bo najbrže tudi gost jugoslovanske vlade.

Bolgarski pevci v Ljubljani.—Ljubljansko pevsko društvo "Slavec" bo v binkoštnih praznikih praznovalo 50-letnico svojega obstoja. Društvo "Slavec" je eno najstarejših pevskih društev med Slovenci. Za slavnosti se vrše velike priprave, povabili

pa so nanje tudi češke in bolgarske pevce. Zadnje čase se na vso silo propagira bolgarsko-jugoslovansko prijateljstvo, pa ne zamude nobene prilike, da bi to pospeševali. Stiki med Slovenci in Bolgari pa so bili že nekoč zelo dobri. Slovenski profesor in učenjak Bezenšek je večji del svojega življenja deloval v Bolgariji ter je Bolgarom sestavil stenografijo in velja za ustanovitelja bolgarske stenografije. Živel je tudi v Plovdivu, kjer se je udeleževal tudi v drugih društvih. Tako je bil prav Bezenšek tisti, ki je ustanovil v Plovdivu bolgarsko pevsko društvo "Rodna pesem." In ta zbor je "Slavec" povabil za svoje sodelavce v Ljubljani. Zbor se je odzval ter je 17. maja zvečer prišel z brzim vlakom v Ljubljano, kjer jih je "Slavec" navdušeno sprejel. Pa tudi občinstva se je na časopisne pozive mnogo zbralo.

O Bogu.—1900 in še nekaj let je, pravijo, kar je Kristus umrl, njegovi namestniki iz d a j a o okrožnice, v katerih razlagajo, kako naj bo kapitalistična država organizirana, da si podaljša kapitalizem življenja, kardinali in škofje blagoslovljajo fašistične zastave, topove, papeži pošiljajo blagoslove in pozdrave ljudem, ki zatirajo delavsko gibanje s krvjo in vešali—in vse to v imenu boga. Kaj vse je šlo zadnja leta čez nas! Svetovna vojna, ko so v sovražnih si državah blagoslovljali v imenu istega boga orožje in vojake, državljanske vojne, v katerih so škofje blagoslovljali vladarje, ki so s topovi in vešali ubijali ljudi, ki niso storili drugega, kakor branili ali zahtevali pravice, čas brezposelnosti in novega revolucionarnega kipenja v delovnih množicah, ki ga zatira fašizem, ustanovljen po rimskem načrtu, čas stradanja v množicah, čas milijonske brezposelnosti, ko se celo vernim katoličanom dozdeva, da se je bog skril avdu... v takem času je torej doraščal "veliki slovenski filozof" France Veber, profesor na ljubljanski univerzi, ki je po več knjigah šel v teh dneh ter napisal "Knjigo o Bogu," kjer dokazuje, da bog eksistira. Našel je baže čisto novo pot, po kateri je prišel do dokaza, da bog eksistira. Slovenci smo v vsem počasni; dolgo že častimo boga, pa šele zdaj se je našel učenjak, ki nam ga je dokazal. Vsaj pravijo, da ga je. "Knjigo o Bogu" je založila Mohorjeva družba. "Slovenec" se je kajpada vzradostil knjige, vse klerikalni tisk je poln hvale in občudovanja. Istočasno pa je "Slovenec" zapisal, da je izšel slovenski prevod Zolajevga romana "Germinal" (roman o rudarjih, zdaj ga ponatiskuje "Prosveta"), da pa katoličanom ni dovoljeno brati tega romana, ker ga je cerkvena oblast prepovedala. Roman "Germinal" namreč opisuje rudarsko življenje, rudarski štrajk, in čeprav je bil napisan pred 50. leti, je še vedno tako močan, da še dandanes zbujajo v čitatelju upor proti izkoriščanju delavcev s strani kapitalistov. Tega pa cerkev ne trpi, še manj pa ji je bilo to všeč pred 50. leti. Zato so roman cerkvene oblasti prepovedale, za kar so bili kapitalisti cerkvi zelo hvaležni in so še. O takih zvezah in vlogah božje cerkve na zemlji seveda učenjak Veber ne govori.

VEČ NAČELNOSTI

Zakaj izprijenost miselnosti je kuga, hujša ko premeba in pokvarjenost ozračja, ki nas obdaja. —Dnevnik cesarja Marka Aurelija, IX., 2.

Od kar smo začeli Slovenci politično živeti, smo obračali svoj pogled vedno v prvi vrsti na to, kaj je z drugimi in ne, kaj moramo delati sami, ako se hočemo ohraniti. Ko je bil 1848. leta obstanek Avstrije na kocki: kdo je bil večji bojevnik zanj od nas, ne da bi bili najprej in dovolj mislili na svojo okrepitev? Svojo usodo smo nerazdružno vezali z avstrijsko, a Palacky je takrat dejal pravilno o Čehih, da jim ni nič do Avstrije, ako jim ne more ali noče privoščiti in zagotoviti narodne enakopravnosti, ker krivic dobe dosti zastoj izven nje.

Ko je potem 1867. leta pripravljala izpremembo dotedanjega državnega ustrojstva, da zopet s krivico poplača usluge Slovanov in s priznanjem nagrade uporne Madjare: kdo je bil tisti, ki je novič nastavlil lice za zasušnico? Kdo drugi kakor Slovenec!

Za okupacijo Bosne in Hercegovine leta 1878 in za njuno aneksijo leta 1908 smo se navduševali v neosnovanem pričakovanju v domoljubni oamamljenosti, da morebiti vendarle združi Avstro-Ogrska južne Slované v državnopravno celoto.

In ob svetovni vojni: kdo bi ponavljal golide gnojnice in kadilnice čaščenja, s čimer smo zlasti v začetku spremljali bojujoči se stranki? Dostikrat je imel preprost slovenski človek več prirodnega nagona, da je videl globlje in dalje, kakor ti "vodniki naroda", ki so tako domoljubno živeli iz dneva v dan, daleč od resničnih koristi ljudstva in njegove prave veličine.

Krivda ob preobratu je izmed najtežjih. Kjer ni bilo setve, ni moglo biti žetve. Malokdo je odšel iz svetovne vojne tako slabo, kakor mi, ker smo se zanašali na druge in ni bilo jasnosti med nami. In ko bi bili pravočasno vsaj nekoliko poznali zgodovino svojega naroda, n. pr. o razmerju do južnoslovanskih narodov, kakor je bilo mišljeno 1848. in 1870. leta, ne bi bili morebiti ravnali tako lahkoverno in površno!

Politika je bila pri nas po večini ali predmet spekulacije (zlasti po vojni je naraslo število teh političnih spekulativov) ali športa, malo pa je bilo načelnosti. Spekulanti so ljudstvo zavajali v vsakovrstni položaj, od katerega so imeli dobiček sami, a športnikom je bila politika kakor druga zabava, ki jim je donosala čast in ugled, ko jim je stališče v družbi naklanjalo to opravilo kot nekaj samo po sebi umevnega. Da kakšno resno vzgojo, ki bi bila slonela dosledno na narodnem izročilu, njegovi zgodovini in iz nje izvirajočih brezpogojnih življenjskih potrebah ni bilo dosti prostora ob takem pojmovanju in ravnanju. Zato je bilo pri nas tudi mogoče, da so ostajali dalje na krmi ljudje, ki so bili zagrešili usodne napake in škodovali narodni skupnosti bodisi iz neurednosti, bodisi po osebnem izrabljanju trenutnega položaja. Prvo je bil umski, drugo navedeno

ni nedostatek: oboje pa je ostalo nezakazovano, čeprav je bilo škodljivo za narodno celoto. V tem vidim osnovno napako slovenske politike, da ne presoja posameznih dogodkov ali dejanj načelno, ampak glavno taktično, ker nimamo kot narod določne smernice, ki bi je ne smel posameznik samovoljno zapustiti ali izpremeniti, najsi je z vlado ali v opoziciji. Drugače se uveljavlja napačna politična gibčnost, ki je podobna glumaštvu, ter se izgublja merilo za koristnost občestva in čut za odgovornost, ki je podlaga vsemu javnemu delovanju.

Narodi branijo svojo ogroženo svobodo ali s silo ali s pomočjo vzbujene vesti sveta. Sila je dvorezen nož, ki se ne izkaže vedno, ne glede na velikanske denarne, krvne in gospodarske žrtve. Pri tako majhnem narodu, kakršni je slovenski, bi bil danes oborožen odpor, ako bi bil sploh mogoč, naravnost samomor. Po svoji legi ima naše ozemlje mednarodni pomen. Na mejniku germanskega, romanskega in slovanskega sveta smo v napotje razteznosti sosedov. Čeprav se ne smemo odreči vsaki udarnosti ob brambi svoje bitnosti, nam vendar nalaga položaj malega in razbitega naroda določeno stališče: gojitev in krepitev misli o svobodni skupnosti slovenskega ljudstva ob odkrivanju prizadetih krivic. Prvo je zavest samega sebe, drugo je klic po človečnosti.

V možnosti lastnega odločanja in neoviranega umskega, gospodarskega in socialnega dela je pogoj naše ohranitve. Z vzgojo za svobodno življenje je dana podlaga za njegovo uresničenje. Ne moremo v svetu uspešno pobijati nedopustnega ravnanja s slovenskim prebivalstvom, ako sami ne delamo tako, da gojimo in čuvamo demokratično misel in čut za svobodo; zakaj le svobodoljubljen narod si pribori izgubljeno svobodo, ker se zaveda njene potrebe in veljave.

S tega stališča odklanjam vsako koketiranje bodisi z narodnostno, bodisi z versko ali socialno pobarvanim samovladjem. Rešitev Slovencev more biti edino v zmagi polne in resnične demokracije, ki uveljavlja ljudsko oblast nasproti absolutističnim prizadevanjem posameznih oseb, njih gospodarskih in političnih skupin.

Načelnost terja doslednost. Kdor se bojuje za demokracijo doma, ako se mu prikrajšuje svoboda, ta se ne sme navduševati za samovladje svojega političnega somišljenika zunaj državnih mej, ker postaja s tem neresen, ali pa narobe: samovladje v drugih državah ne more biti slabo edino zato, ker ga izvaja nad slovenskim ljudstvom njegov narodni nasprotnik, a doma naj bi bilo dobro, ako ga vršimo sami. Potrebujemo več načelnosti in manj mešetarstva na levi in desni. Narodna, verska in socialna misel ne sme biti krinka, ki zakriva umsko, gospodarsko in politično varušvo delovnega ljudstva. —A—

(Op. uredništva: Gornji članek smo prejeli iz Jugoslavije.)

Konec stavke živilskih delavcev

San Francisco, Cal. — Po pettedenski stavki so se kuharji in drugi živilski delavci vrnili na delo v hotele, njihove zahteve glede zvišanja mezde pa so bile izročene v rešitev posebnemu arbitražnemu odboru.

Ta odbor tvorijo dva reprezentanta unije, dva zastopnika hotelirjev in nepristranski načelnik.

Edward Flore, predsednik mednarodne unije živilskih delavcev, je največ pripomogel, da je bila sporna zadeva izročena v rešitev arbitražnemu odboru.

Monterji cevi izsilili odslovlitev skeba

Butte, Mont.—Monterji plinskih cevi pri Montana Power Co. so zagrozili s stavko, če družba ne odslovi nekega knjigovodja, ki je podnevi vodil knjige, ponoči je bil pa v stavkolomni službi med profesionalnimi pobojniki Anaconda Copper Mining družbe, kjer so rudarji na stavki. Na njih zahtevo je družba odslovila tega pobojnika.

IWW-eji pomagajo pristanišnim stavkarjem

New Orleans, La. — Mornariška unija Industrial Workers of the World je sklenila, da bo dala vso pomoč pristaniškim delavcem, ki so na stavki. Svoje člane je poklicala na simpatično stavko in se izrekla za militantno stavkovno stražo "z vsemi sredstvi". Zavrgla je pa "united front" s komunisti.

Dasi so IWW-eji precejšnjo sila na ladjah, ki prihajajo v to pristanišče, in so na stavko pritegnili že večje število mornarjev, pomorskega prometa vseeno niso docela paralizirali.

Anglija prenehala z odplačevanjem dolgov

Washington, D. C.—Angleška vlada je 4. t. m. formalno obvestila Združene države, da bo defaltirala svoj vojni dolg v vsoti okrog pet milijard dolarjev. Plačala ne bo nič toliko časa, dokler Združene države ne revidirajo svojih vojnih posojil navzdol.

Radikalen duhovnik ob službo

Santa Clara, Cal.—Ker je bil preveč naklonjen delavstvu in odprto nastopal proti okrajni postavi proti piketiranju, je protestantski duhovnik D. W. Throckmorton sedaj med brezposelnimi. Odstavljen je bil, ker je bil preveč "radikalen" za burbonske protestante.

Stavka tekstilnih delavcev

Greenville, S. D. — Ker je Piedmont Textile Co. uvedla nove metode priganjavanja, je s tem izzvala stavko. Nad sedemsto delavcev je zastavkalo in kompanija je morala ustaviti obrat popolnoma. V stavko je posegel pokrajinski delavski odbor, da spor izravna.

DA USTREŽEMO NEKATERIM ČLANOM

ki so želeli naročiti si po znižani ceni knjigo THE NATIVES RETURN, katero je spisal L. Adamič smo jih naročili še (50) petdeset knjig. Torej sedaj hitite z vašim naročilom predno zaloga pade. Z naročilom pošljite tudi Money Order \$2.00, kar knjiga stane z poštno vred. Naročila pošljite na naslov: PROSVETA, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. — Philip Godina, upravitelj.

Dr. Weeks, Successor to

HAYES DENTAL OFFICE

Hrs.—8:30 A. M. to 8:30 P. M.
Tel. Harrison 9721
Consistently Low Prices

326 S. STATE ST.
Opposite Davis store, 2d floor

"PIJTE MLEKO"

Ostanite zdravi

Moški in ženske potrebujejo sveže pasteurizirano mleko vsak dan, da pospešujejo dobro zdravje. Vsebuje dragocene elemente, potrebne telesu pri borbi proti boleznim. Lahko je za prebavo tudi. Naroči svojemu mlekarju kvart za vsako osebo v vaši družini. Dostavil vam ga bo varno pred vašo vrata.

Pričnite danes piti najmanj 4 kozarce mleka vsak dan. Počutili se boste boljše.

MILK FOUNDATION, Inc.
A non-profit organization endowed to give out scientific facts on general health.
265 W. Wacker Drive, Chicago

Iz stavke Toledu: stavkovec Stephen Karlos je, vozeč se v avtu, dražil stavkarje s čekom svoje plače za delo v tovarni. Stavkarji so ga potegnili iz avta, slekli do nagega in ga vodili po ulicah. Na sebi je imel le čevlje in kravato.

Emile Zola:

GERMINAL

POSLOVENIL ALFONZ GSPAN

Spodaj je kukavica odbila šest. Vzdržal hišnih pročelij se je čulo loputanje vrat, nato pa topot cokel po kamenitih pločnikih: to so bile izbirke, ki so šle na delo. In spet je nastala tišina do sedmih. Tedaj so se odpirale oknice, zehanje in pokajevanje se je razleglo skozi zidove. Dolgo časa je že nekje škripal mlinček za kavo, pa se še zmerom ni nihče zbudil v sobi.

A nenadoma se je od daleč začel plosk klofut in tuljenje, da je Alzira planila kvišku. Takoj se je zavedla, koliko je ura, bosa je hitela potrest mater.

— Mama! Mama! pozno je. Danes imaš pota... Pazi! Estello boš poležala!

In izvlekla je otroka, ki se je bil skoro zadušil pod ogromnimi prsi.

— Zlomka vendar! je jecjala Maheujka in si mela oči. Človek je tako zdelan, da bi spal ves dan... Oblecil Leonoro in Henrija, z mano pojdeti. Ti boš pa pazila na Estello, nje ne morem vlačiti s sabo, bojim se, da je ne bi prehladila v tem pasjem vremenu.

Hitro se je umila, oblekla je staro modro krilo — njeno najboljšo, ki ga je imela — in siv volnen životnik, ki ga je bila sinoči na dveh mestih zakrpala.

— Kaj pa juha, zlomka vendar! je vnovič zamrmrala.

Ko je mati vrgla vse iz rok in odšla po stopnicah navzdol, se je Alzira vrnila v sobo, kamor je prinesla Estello, ki se je začela dreti. Tako se je navadila vpitja male, da jo je znala, kljub svojim osim letom, z nežnimi ženskimi zvijačami pomiriti in zamotiti. Lahno jo je položila v svojo še toplo posteljo in jo uspavala s tem, da ji je dala sešati svoj prst. Saj je bil tudi že čas, kajti izbruhnil je nov trusec, pa je morala pomiriti Leonoro in Henrija, ki sta se naposled zbudila.

Ta dva otroka se nikakor nista razumela, le če sta spala, sta držala drug drugega krog vratu. Deklica, ki ji je bilo šest let, se je takoj, ko je vstala, vrgla na svojega dve leti mlajšega bratca, mu delila zaušnice, ne da bi ji jih on vračal. Oba sta imela enake predebele, kakor nabrekli glave s skuštranimi rumenimi lasmi. Alzira je morala potegniti sestro proč za nogo in ji zagroziti, da ji bo ustrojila kožo na zadnjici. Potem pa je bilo cepetanja pri umivanju in pri vsakem kosu obleke, ko ju je napravljala. Oknic niso hoteli odpreti, da ne bi motili očeta Bonnemorta v spanju. On pa je smrčal dalje kljub strašnemu razgrajanju otrok.

— Jaz sem pripravljena! Kaj pa vi, tam zgoraj? je zavpila Maheujka.

Odprija je oknice, pogrebla ogenj in naložila premoga. Upala je, da stari ni pojedel vse juhe. A skleda je bila, kakor bi jo otrli s cunjno; zakuhala je ščepec rezancev, ki jih je hranila že tri dni. Jesti jih bodo morali kuhane kar na vodi, brez masla; od tiste betvice ga sinoči že tako ni nič ostalo; pa se je zelo začudila, ko je videla, da je Katarina, pripravljajoča "opeko", naredila čudež, ko ga je pustila toliko kakor za oreh. A drugače je bila kuhinjska omara do zadnjega prazna: ničesar ni bilo, niti koščka skorjice niti trohice zaloge niti kosti, da bi jo človek glodal. Kaj bo, če si je Maigrat res vbil v glavo, da jim ne da več na upanje, in če jim piolainska gospoda ne dade sto soujev? Ko se bodo moški in dekle vrnili iz jame, bodo morali vendar kaj jesti; kajti doslej na žalost še nihče ni izumil načina, kako živeti brez hrane.

Karel Capek:

OČETA

Od ranega jutra se je svetil trg kakor ena sama vroča kamenita plošča pod brezoblačnim nebom. Beli izveski z obokanimi hodniki, na oknih cveto kake-teje in geranije, rjav pišček se otepa na tlaku. Mračna pročelja bogatih hiš dišajo po hladu v plameneci dan, blagodejni somrak gleda iz notranjacišne skozi velike temne šipe zaprtih oken. Pred lekarnarjevo hišo spi bernardinec kakor sfinga. Tiho je, vedno je tiho na tem trgu; tiho ob dežju, tiho ob popoldanski vročini, tiho ob nede-ljah, tiho ob delavnikih. Kakor ogromna visoka ladja se dviga cerkev sredi trga. Tod je hodila deklica, dokler je živela.

Umrila je, in nikoli ni videlo malo mesto večje bolesti, kot je bila bolest njenega očeta. V poslednjih dneh ni skoro nikoli več zapustil njenega ležišča; le kadar je spala, je stal pri oknu in gledal na trg. Tod je hodil z njo, dokler je živela, vodil jo je za roko in govoril: lekarnarjev bernardinec je vselej ometel tla s svojim težkim repom in vstal, da bi ga pobožala. Stari lekarnar je posegel v stekleno posodo in ji dal pest sivih pršnih bonbonov. Deklica pa jih je neslastno izpljuvala, in njeni ubo-

gi prsti so bili še dolgo potem umazani in lepljivi.

Tod je hodil z njo tja doli k reki. Bala se je nekaterih hiš in nikoli ni rekla, zakaj; bala se je ljudi in hudih psov, vodnjakov z okovi, mostov, beračev in konj; bala se je reke in strojev. Kadarkoli jo je obšel strah, je stisnila očetu roko, in oče ji je odgovoril z močnim stiskom, češ: Ne boj se, jaz sem pri tebi! Hodil je z njo po gozdu, trkljal široke po brežini in se prisiljeno šušlil; otrok ga ni nikoli nič vprašal. Vsakdo ju je poznal: on, resen oče, debel, sključen in skrben, ona, nelepa, skrbno lepo oblečena šestletna deklica s svetlimi lasmi in suhimi liceči. Otroci so kričali za njo: "Mrlička!" Oče je zardel in potem je hodil tožit staršem. To so bili njuni sprehodi.

Bernardinec je vstal in se oziral naokoli. Bolehala je tri tedne in umrila. Nekoliko beračev je stoji pred hišo žalosti; pogrebel se zbira, pečejo se nekaj časa na trgu, nato pa odidejo v hišo. Ze čaka godba in ministranti s križi in svetilnicami, štirje delavci iz očetove delavnice v novih črnih oblekah nesejo mrtvaška nosila, pokrita s črnim suknom, bele družice gredo, napol v zadregi in napol potolažene, prihaja pevski zbor z notami pod pazduho, velike smejoče se gospodične, s svetli-

— Ali boste že prišli dol! je nejevoljno zaklicala. Ze zdavnaj bi morali oditi z doma.

Ko je prišla Alzira z otroki dol, je razdelila rezance na tri krožnike. Ona, je defala, ni lačna. Četudi je Katarina že sinoči prilila kavni goščki vode, jo je zdaj zalila drugič in pogoltnila dve veliki skodeli tako svetle kave, da je bila kakor rjasta voda. Nekaj bo že zaleglo.

— Poslušaj, je ponovila Alziri, pusti deda, naj se prespi, dobro pazi, da si Estella ne razbije glave, in če bi se zbudila in se preveč drla, na, košček sladkorja; raztopi ga in ji ga dajaj po žličkah... Vem, da si pametna, da ga ne boš sama snedla.

— Kaj pa šola, mama?

— Šola? Hm, naj le počaka... Potrebujem te.

— Kaj pa juha, ali naj jo pripravim, če se boš prepozno vrnila?

— Juha, juha... Ne, počakaj me.

Alzira je bila, kakor vsi pohabljeni otroci, duševno prerazvita in je znala prav dobro kuhati jo. Najbrže je razumela, in ni silila dalje. Zdal se je vsa kolonija zbudila, tropi otrok so odhajali v šolo, drsajoče šklopotanje cokel je zvenelo po tlaku. Bilo je osem, z leve strani se je slišalo zmerom glasnejše žlobudranje pri Levaque-ovki. Začel se je delovni dan za ženske; stale so s pestmi v bok krog vrčev za kavo in brez počitka vrtele jezike kakor mlinske kamne. Uvel obraz z debelimi ustnicami in potlačenim nosom se je pravkar kričel prislone ob šipo:

— Slišiš, ali je kaj novega?

— Nič, nič, kasneje! je odgovorila Maheujka. Imam opravke.

S strahom, da je ne bi vabilo zavedlo, naj pokusi skodelo tople kave, je potisnila Leonoro in Henrija predse in odšla z njima. Zgoraj je oče Bonnemort še vedno smrčal in uspa val z enakomernim smrčanjem vsa hiša.

Zunaj se je Maheujka začudila, da je veter ponehal. Nenadoma je nastala odmeva. Nebo je bilo prstene barve, zidovi so bili lepljivi od zelenkaste vlage, po cestah je bilo blato, tisto značilno blato za premogovne revirje, ki je črno kakor razredčene saje, gosto in smolnato, da so cokle obtičale v njem. Takoj je morala oklofutati Leonoro, ker se je dekletce motilo s tem, da je zajemalo s coklami blato kakor s konico lopate. Odhajaje iz kolonije je šla mimo nasipa in zavila po poti ob prekopu, po bližnjici, po razmočenih cestah sredi valovitega sveta, obdanega s plotovi, ki jih je porasel mah. Šupe so se vrstile druga za drugo, dolge tovarniške zgradbe, visoki dimniki, ki so bljuvali saje in grdili opustošeno pokrajino industrijskega predmestja. Za skupino topolov se je kazal stari rudnik Requillart in njegov razpadli izvaževalni oder, od katerega je molelo le še nekaj debelih tramov kvišku. Maheujka je zavila na desno in prišla na glavno cesto.

— Le čakaj, čakaj, ti stari prasec! je vzkliknila, jaz te bom že navadila!

Zdal je spet Henri pobral pest blata in ga gnetel. Oba otroka, ki sta dobila brez razlike vsak svoje zaušnice, sta bila odslej mirna in sta postrani škilila na svoje stopinje, vtisnjene v kupe blata. Čofodrala sta dalje, trudna od napora, ki jima ga je prizadela sleherna stopinja, da sta odločila od tal podplate.

V smeri proti Marchiennesu se je vlekla dve milji dolga tlakovana cesta preko rdečkastih tal naravnost kakor trak, namočen v kolomaz. Na drugo stran pa se je vijugala navzdol skozi Montsou, ki je ždel na obronku široke vzpetine.

(Dalje prihodnjik.)

življenje, držec se očeta za roko, zaječala je v njegovem naročju — in sedaj hvalite ime Gospoda, da je umrla v ubogih šestih letih, da postane angel.

Po žarečem trgu se pomiče črni spreved: ministranti s križi in svetilnicami, cviljiva godba, družice z vencem rožmarina in z zlomljeno svečo na blazini, duhovniki z gorečimi svečami, in sedaj krsta, čisto lahka kljub vsej krasoti, trdi, široki trakovi, voščeni venci in pentlje iz črnega flora, sključen oče z žalostnim obrazom, blede, drobna mati pod črnim zavojem, nato ljudje, črni in mračni, z belimi robci, počasno in šepetajoče ljudstvo, in zadaj, kakor oddejen in momlajoč otok, beračice s svojo brezkončno molitvijo.

Po usehem klancu stopa spreved na Kalvarijo človeških bolesti. Za golim zidom leži novo pokopališče, belo in suho, peščenazemlja mrtvih, iz katere ni vzraslo nič razen belih križev, lilij iz pločevine in mršavega stolpa pogrebne kapele. Vse golo in pobeljeno kakor kosti. Belo in mrtvo poldne. Bela, vroča pot. Mala krsta se pomiče kvišku in vleče za seboj črno množico; mala krsta, mala mrljčka v beli obleki in s prelomljeno svečo; tod sta hodila z roko v roki z očetom —

— Revež, tako jo je imel rad! Pozno se je oženil in je čakal na prvo dete; in potem, saj veste, je prišel semkaj nov regens chori in mu je obnoriil ženo. Vse mesto to ve. Zato se je rodila rdečelasa deklica temnolasim staršem; bila je vsa po muzikantu orglarju, kakor da se mu je izvila iz očesa. Kar s prstom je kazala na svojega pravega očeta.

Lahka krsta se je izpremenila menda v svinec; nosilci postajajo in polagajo nosila na tla. Da, prav do semkaj je hodila s svojim očetom; tu sta sedla navadno in gledala doli na cesto s komedijantskimi vozovi, kmet-skimi kolesji in breki, odtod sta gledala na ulice in ugibala, kdo gre tam in tam —

Vse mesto je vedelo, za kom bega njegova žena, samo on je bil slep; imel je svoje dete, svetlolaso in bledooko deklico, z njo se je igral, ko je njegova žena begala okrog in prirejala ljubosumne prizore vsaki gospodični, ki jo je njen muzikant učil razbijati po klavirju. Slednjič ji je moral dati slovo, če ni hotel zaradi nje izgubiti ves zaslužek; potem pa je še vsakemu, kdor je hotel, dajal čitati njena pisma, in to je hotel vsak —

Godba iznova cvili žalno koračnico in počasni spreved se težko pomiče navzgor med zvonjenjem vseh zvonov. Mala gospa pod zavojem in s stisnjenimi ustnicami se spotika ob rob krila; drži se ravno, da odoli vsem tem pogledom, preden se zopet zapre doma in veze brez konca in kraja pri oknu, blede od samote in mrčnje.

Da, pustil jo je takrat, in tako je ostala z detetom, ki ji je mrzelo, in s svojim možem, ki ni imel zmisla za nič drugega več kakor za to neživo deklico, ki ni bila njegova. Oklenil se jo je z vso svojo otožno ljubeznijo; in malo mesto ni več vedelo, ali naj se smeje ali naj ga pomiluje, kadar jo je peljal na izprehod, deklico, smešno nališpano, blede in prepado, ven iz hladnih sob. V tem so umolknil zvonovi, kakor bi odrezal.

Mala krsta trka na vrata večnosti. Počiva na deskah nad odprtim grobom sredi velike, neme množice; v mrtvi tišini šusti le zbor z notami in dekan lista počasi po črni knjigi. V množici je zaplakalo dete. Mršava senca stolpa seka pekočo puščino mrtvih. Šele leto dni tu pokopavajo; in menda je to pokopališče preveliko, menda ga ne bomo nikoli napolnili, menda se nikoli ne zarase, menda mora na veke ostati tako prazno in golo. Množica diha težko in nemirno. Kaj se godi? Zakaj se ne začne? Tišina se daljša mučno, težko, tesnobno —

"Laudate Dominum de coelis, laudate eum in excelsis!" "Laudate eum omnes angeli eius," poje zbor, "laudate eum omnes virtutes eius." Množica se je oddihnila. "Laudate eum sol et luna; laudate eum stellae et lumen." "Laudate eum coeli coelorum —" Lahen veter, kakor

da ga je prebudil zbor moških glasov, je zavel v blede obraze; dvignil se je oblaček kadila, petlje in venci so zažesteli in iz groba je dihlil hlad gline. Oče zre neigbno na krsto, sklonjen, kakor da pada; ljudje se postavljajo na prste, da bi ga bolje videli: zdaj, zdaj pride ločitev.

"Kyrie eleison." "Christe eleison." "Kyrie eleison." Mlad duhovnik ziblje kadilnico; verižice slabotno rožljajo, dim se dviga in trepeče — "Oremus." Široko, goreče nebo se odpira nad belim pokopališčem, sekunda tesnobne večnosti, le srce bije od napetosti strašnega, veličastnega in mučnega trenutka. "Per omnia saecula saeculorum." "Amen." Kaplje blagoslovljene vode padejo na krsto, oče glasno zaihti in se zgrudi na kolena; krsta se počasi zgane in drsi v grob, in zbor zapoje sladki, žalostni koral.

Mala gospa v zavojih posluša kakor pribita. Predobro pozna ta polni, sijajni, sam s seboj zadovoljni, samega sebe se veseleči glas. Nekoč ga je poslušala drugje in se je vsa razbeljena topila pod njim. Vse mesto poslušajo s sklonjeno glavo: to poje sam regens chori s prvo pevko Marijo, Venero mesta, veliko cvetočo deklico. Iz vsega zbora se slišita le ta dva glasova. Pravijo, da k njemu hodi, ta Marija. Dva glasova se ljubita in objemata v polnem solnceu; celo dekan posluša z zaprtimi očmi, mala gospa je krčevito zaplakala, moder oblaček kadila leti k nebu, in tiho, prav tiho plava finale nad pokopališčem. Dekan se prebujajo kakor iz sna in se sklanja k tlom. Ena, dve, tri grudiče.

Ena, dve, tri; vsak se rine k odprtemu grobu, kjer kleči oče na kupčku gline in ihti, kot da ne bo mogel nikoli več prenehati. Vsi so vrgli svoje tri grudiče gline v grob in bi radi odšli. Čakajo le, da vstane oče, da mu podajo roko. Duhovniki prestopajo, treba je iti še v grobar se je glasno začel metati z lopato vročo gline v grob. Vsa molči v zadregi.

Tu zavalovi pevski zbor getljivem smehu. Regens chori si voljno počesal brke in sklonil k Mariji in ji nje šepetal. Marija se je smeh in zbežala. Vsa se ozira, napol se smehi pol ogorčeno.

Zdajci oče vstane, in hoče nekaj reči. "Vsem — ki ste moji ljubljene hčerke — izkaj Toda dalje ne more, z odhaja kakor v sanjah, komu podal roko. Nastala zmeda. Dočim grobovniki v kapelo, se maha in razhaja. Nekateri naglo tri križe na grobnikih, drugi postojajo ko časa pred nagrobnikom in skoro nihče ne konec obredov, le regens Marijo in s pevskami glasnem smehu na korpe ške kapele.

Nekoliko črnih žen grobov, si briše oči in lja uboge veneče cvetke. Iz odprte kapele pladekanovo: "Benedicite opera Domini Domino." "Benedicite angeli Domino," poje regens chori. "Benedicite coeli Dom Grobar zakopava s lopatami otroka dveh o-

Ako bi mogli videti vse lastnosti, ki jih vsebuje kvart mleka, bi opazili, da je v tem kvartu ena tretjina vse hrane, ki jo potrebujete na dan. V njem je ves apnenec, ki ga potrebuje vaše telo. In apnenec je ena najvažnejših sestavin zob in kosti. Dalje je v mleku precejšnji del fosfora, ki ga potrebujete. V mleku je tudi protein v raznih vrstah, ki gradi in popravlja telesne sestavine. Veliko vitamina A, kateri vam pomaga borbi proti boleznim in v njem je tudi dosti vitamina B, ki vzdržuje vašo mladost in staranje. Velika zaloga vitamina B, kateri pospešuje življenje, dober tek in v njem je končno nekaj vitamina B in C.

Nuga-To

Dovolj za eno mesečno stradanje — popolnoma izčrpan. Ako podutiti možnostim, ali ako se bomo zadovoljni, vrnemo vsi de-

Pijte zdravje s kozarcem mleka

Ako bi mogli videti vse lastnosti, ki jih vsebuje kvart mleka, bi opazili, da je v tem kvartu ena tretjina vse hrane, ki jo potrebujete na dan. V njem je ves apnenec, ki ga potrebuje vaše telo. In apnenec je ena najvažnejših sestavin zob in kosti. Dalje je v mleku precejšnji del fosfora, ki ga potrebujete. V mleku je tudi protein v raznih vrstah, ki gradi in popravlja

telesne sestavine. Veliko vitamina A, kateri vam pomaga borbi proti boleznim in v njem je tudi dosti vitamina B, ki vzdržuje vašo mladost in staranje. Velika zaloga vitamina B, kateri pospešuje življenje, dober tek in v njem je končno nekaj vitamina B in C.

TISKARNA S.N.P.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku

Vas pojmajna daje vodstvo tiskarne. Cene smerne, enotako delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTER

2657-59 So. Lawndale Avenue
Telefon Rockwell 4904
Chicago, Ill.
Tam se dajo na željo tudi vse vrste pisanih